

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

166

Vragen van de leden **Van Dam** en **Van der Molen** (beiden CDA) aan de Ministers van Justitie en Veiligheid en voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media over de berichten «Geweld door drillrappers verheerlijkt» en «Ingewijden: Rotterdammer (19) doodgestoken door lid Amsterdamse drillrapgroep» (ingezonden 13 augustus 2020).

Antwoord van Minister **Grapperhaus** (Justitie en Veiligheid), mede namens de Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media (ontvangen 23 september 2020). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2019–2020, nr. 3892.

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het artikel «Geweld door drillrappers verheerlijkt» waarin een beeld wordt geschetst van het muziekgenre «drillrap» en het klaarblijkelijke verband dat bestaat tussen de aanhang van dit muziekgenre en gewelddadigheid onder jongeren?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

In hoeverre verenigen aanhangers van drillrap zich in ons land in herkenbare (jeugd)groepen? Worden deze groepen door de politie in kaart gebracht, bijvoorbeeld in de inventarisatie van jeugdgroepen (de voormalige Beke-methodiek)? Is er een specifieke overheidsaanpak die zich richt op deze groepen?

Antwoord 2

Jongeren vertonen vaak crimineel gedrag onder invloed van groepsdruk en groepsdynamica. De actualiteit leert dat (jeugd)groepen veelal fluide van samenstelling zijn en dat communicatie via internet en sociale media hierin belangrijke factoren zijn. Het is moeilijk voor politie en gemeenten om goed inzicht te krijgen op de kerngroepen binnen deze steeds wisselende interacties, en daarmee ook om deze jongeren als groep te identificeren en in kaart te brengen. Wat we nu zien is dat bestaande min of meer criminele (jeugd-

¹ Telegraaf, d.d. 11 augustus 2020

)netwerkverbanden drillrap aanwenden om zich nadrukkelijker te profileren en gewelddadige incidenten te plegen en te ontlocken.

Vanwege het zorgelijke karakter van het wapenbezit en deze bendevoorming wordt momenteel een actieplan opgesteld om het wapenbezit en -gebruik onder jongeren tegen te gaan. Hierbij wordt samengewerkt tussen het Ministerie van Justitie en Veiligheid, het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, het Openbaar Ministerie, de politie, de jeugdreclassering, Halt, jongerenwerk, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid en diverse gemeenten. Het actieplan zal zowel preventieve als repressieve acties bevatten.

Het actieplan zal naar verwachting begin november gereed zijn. De andere betrokken ministers en ik zullen uw Kamer daarover direct inlichten.

Vraag 3

In hoeverre biedt de Voetbal- en Overlastwetgeving mogelijkheden om groepen jongeren die zich kenmerken door het stelselmatig voorhanden hebben en benutten van messen en andere wapens in de tang te houden? Welke informatie-uitwisseling vindt er plaats tussen politie-eenheden over deze groepen? Hoe operationeel en actueel is die informatie-uitwisseling?

Antwoord 3

Bij de politie is het onderwerp drillrap en (mes)steekincidenten landelijk geagendeerd. Uitwisseling van actuele, operationele informatie tussen eenheden vindt plaats als sprake is van incidenten en/of problematiek die de betrokken eenheden overlapt. De politie kan op basis van haar informatie het lokale bestuur informeren. Deze informatie kan voor de burgemeester de basis vormen voor het inzetten van bevoegdheden om de openbare orde te beschermen op grond van de Gemeentewet, bijvoorbeeld als het gaat om overlast op straat. Dan bieden Algemene Plaatselijke Verordeningen vaak verschillende handvatten voor (strafrechtelijk) optreden. Dan kan het gaan om bijvoorbeeld samenscholingsverboden, tijdelijke gebiedsontzeggingen wegens overlastgevend gedrag, en alcoholverboden. Dergelijk optreden vindt plaats naast eventueel strafrechtelijk ingrijpen.

Als het gaat om de (dreiging van) rellen heeft een burgemeester verschillende opties. Zo biedt de Gemeentewet de mogelijkheid om reischoppers bestuurlijk een gebiedsverbod op te leggen. Een verbod kan eventueel worden gecombineerd met een meldplicht of een groepsverbod. Indien betrokkene het gebiedsverbod schendt, dan pleegt hij een misdrijf en kan hij direct worden aangehouden. Daarnaast kent de Gemeentewet een bestuurlijke maatregel die inhoudt dat de burgemeester een bevel kan geven aan degene die het gezag heeft over een minderjarige jonger dan twaalf, als die minderjarige herhaaldelijk in groepsverband de openbare orde heeft verstoord. Zo'n bevel kan bijvoorbeeld inhouden dat de minderjarige zich niet in een bepaald deel van de gemeente bevindt.

Meer algemeen², maar net als gebiedsverboden in de preventieve sfeer, bestaat de mogelijkheid om bij (ernstige vrees voor) verstoring van de openbare orde door de aanwezigheid van wapens een gebied als veiligheidsrisicogebied aan te wijzen waarbinnen. (preventief) fouilleren en doorzoeken van voertuigen en bagage naar wapens mogelijk wordt.

Ook kan de burgemeester – als de gemeenteraad deze bevoegdheid in de APV aan de burgemeester heeft verleend – gebieden aanwijzen voor cameratoezicht in de openbare ruimte. Dat toezicht moet noodzakelijk zijn in het belang van de handhaving van de openbare orde in het aangewezen gebied.

Elke situatie vergt een specifiek gecombineerde en passende inzet van bevoegdheden om overlast en verstoringen van de openbare orde tegen te gaan. Dit is maatwerk door de driehoek op basis van de kennis van de lokale situatie.

² Zie ook mijn brieven van 3 februari 2020 (Tweede Kamer, vergaderjaar 2019–2020, 28 684, nr. 598) en 20 februari 2020 (Tweede Kamer, vergaderjaar 2019–2020, 28 684, nr. 613).

Vraag 4 en 5

Bent u bereid om nationaal onderzoek te doen of er een causaal verband bestaat tussen drillrap en de toename van steekincidenten? Bent u bereid om daarbij overig internationaal onderzoek te betrekken zoals BennettKleinberg en Paul McFarlane bepleiten in hun onderzoek «Violent music vs violence and music: Drill rap and violent crime in London»?

Bent u ervan op de hoogte dat de Rechtenfaculteit van de Erasmus Universiteit in opdracht van de gemeente Rotterdam onderzoek doet naar het messengeweld in Rotterdam en de relatie met drillrap? Bent u bereid de Kamer te informeren over de uitkomsten daarvan en deze te betrekken bij een landelijk onderzoek naar een mogelijk causaal verband, aangezien deze optie genoemd is in relatie tot steekincidenten van Drachten tot Scheveningen?³

Antwoord 4 en 5

Ik ben op de hoogte van het onderzoek in opdracht van de gemeente Rotterdam. Deze gemeente en het Ministerie van JenV overleggen, ook samen met andere gemeenten, geregeld over de aard van de wapenproblematiek en de maatregelen om dit tegen te gaan. Zoals aangegeven in het antwoord op vraag 2 wordt momenteel gewerkt aan een actieplan tegen wapenbezit onder jongeren. Bij de totstandkoming daarvan worden alle beschikbare inzichten benut, zowel de wetenschappelijke als de praktijkervaringen van de betrokken organisaties. Bij de ontwikkeling van dit actieplan zal worden beoordeeld of nadere inzichten noodzakelijk zijn om te kunnen komen tot een adequate aanpak. Wij informeren uw Kamer op korte termijn over het actieplan.

Vraag 6

Is het juist dat de omroep BNNVARA via haar platform 101Barz een podium bood aan een video van rapgroep 73 De Pijp waarin verwijzingen worden gemaakt naar geweld en waarin bivakmutsen worden gedragen? Zo ja, bent u van mening dat het vertonen van dergelijke uitingen die aanzetten tot geweld een plek hebben in publiek gefinancierd aanbod bij de publieke omroep? Is het juist dat BNNVARA op 12 augustus 2020 de drillrap-video's op haar platforms heeft verwijderd? Kunt u bevestigen dat dit voorbeeld breed bij de publieke omroep zal worden gevolgd en dat drillrap-video's waarin geweld wordt gerechtvaardigd geen plaats hebben op kanalen en platforms van de publieke omroep of omroepen?

Antwoord 6

De redactionele onafhankelijkheid van de omroepen is een groot goed. Het is aan de omroepen om de inhoud van hun programma's te bepalen. Op het platform 101Barz van BNNVARA is inderdaad een video getoond van rapgroep 73 De Pijp. 101Barz biedt een podium aan hiphop-muzikanten, waarbij de muzikanten die optreden vrij zijn om de invulling van hun sessie te bepalen. BNNVARA is verantwoordelijk voor de inhoud van het programma en de redactionele keuzes die aan dit programma ten grondslag liggen. BNNVARA heeft de Minister van BVOM laten weten dat indien de redactie van 101Barz op het moment van een studio-opname of achteraf twijfelt aan intenties van de muzikant, BNNVARA kan besluiten de sessie niet langer uit te zenden. Twee video's zijn door BNNVARA op 12 augustus 2020 offline gehaald omdat delen van deze video's onderdeel werden van de reconstructie van een geweldsincident. Om die reden zijn de video's op dat moment offline gehaald.

Vraag 7

Voldoet BNNVARA aan wat vanuit het voorzorgsprincipe van een omroep mag worden verwacht als zij uitsluitend de in het artikel aangegeven disclaimer bij de video plaatst? Hoe verhoudt het plaatsen van dergelijke content zich tot de wettelijk benoemde classificatie om minderjarigen te beschermen tegen het vertonen van brutaliserend geweld of het rechtvaardigen daarvan? Is classificatie van online video's van publieke omroepen verplicht, ook als deze video's op andere sites dan die van de publieke omroep zelf worden geplaatst?

³ Parool, d.d. 11 augustus 2020

Antwoord 7

Er geldt op dit moment nog geen wettelijke verplichting tot het classificeren van online media-aanbod. Deze verplichting wordt geregeld in het wetsvoorstel ter implementatie van de audiovisuele mediadienstenrichtlijn die op dit moment in de Eerste Kamer ligt. Hoewel er op dit moment geen verplichting geldt, classificeert BNNVARA sinds 2019 een groot deel van haar online aanbod. Dit geldt ook voor het aanbod op 101Barz. BNNVARA geeft vóór de vertoning van het 101Barz-aanbod met een Kijkwijzer-icoontje een waarschuwing af over de mogelijk schadelijke inhoud van het aanbod. Daarnaast plaatst BNNVARA een in tekst uitgeschreven disclaimer voor het 101Barz-aanbod. Tot slot vraagt YouTube bij het uploaden van video's of de content bestemd is voor kinderen; voor 101Barz geeft BNNVARA aan dat dat niet het geval is. Door deze combinatie van waarschuwingen geeft BNNVARA invulling aan zijn zorgplicht.